

EL SECTOR FORESTAL-FUSTANER

Perspectives i desafiaments

Sector forestal-fustaner : perspectives i desafiaments

- **Pas 1: SECTOR FORESTAL – FUSTANER i la nova economia:**
com encaixa el sector de la fusta forestal als nous conceptes de l'economia
- **Pas 2: ALGUNS TEMES D'ACTUALITAT** i conseqüències sobre la producció forestal

Etapa 1 : SECTOR FORESTAL–FUSTANER i la nova economia

com encaixa el sector forestal-fustaner als nous conceptes econòmics

Una definició resumida

Des de la transformació de la matèria primera fins al producte final

Sector forestal-fustaner = conjunt de totes les empreses que utilitzen la matèria primera fusta, des del productor (bosc) fins el distribuïdor.

- **en sentit estricte:** empreses que només processen i comercialitzen fusta i productes de fusta (300.000 llocs de treball a França)
- **en sentit ampli:** empreses que utilitzen fusta i altres materials, o bé que comercialitzen fustal i altres productes (440.000 a 500.000 llocs de treball a França, 18.000 a Valònia)

3 segments :

- **Fase d'entrada** = producció forestal
- **Fase Intermitja** = 1a transformació
- **Fase Sortida** = 2a transformació

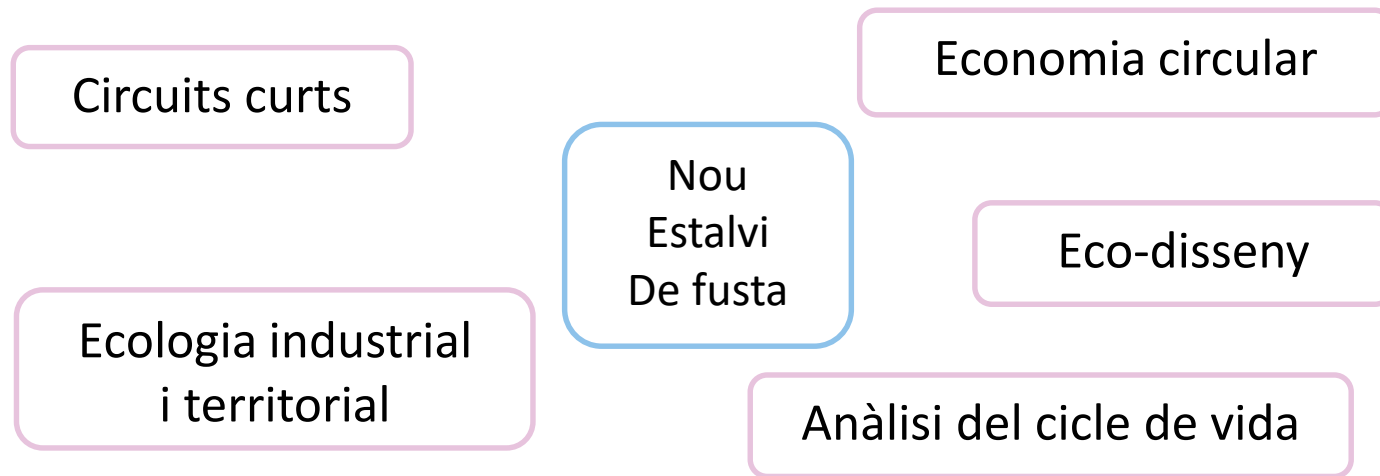

Nova economia

La nova economia correspon als actuals enfocaments econòmics del desenvolupament sostenible i les noves tecnologies.

Podria resumir-se de la forma següent:

"fer més i millor amb menys recursos i menys impactes ambientals i socials negatius"

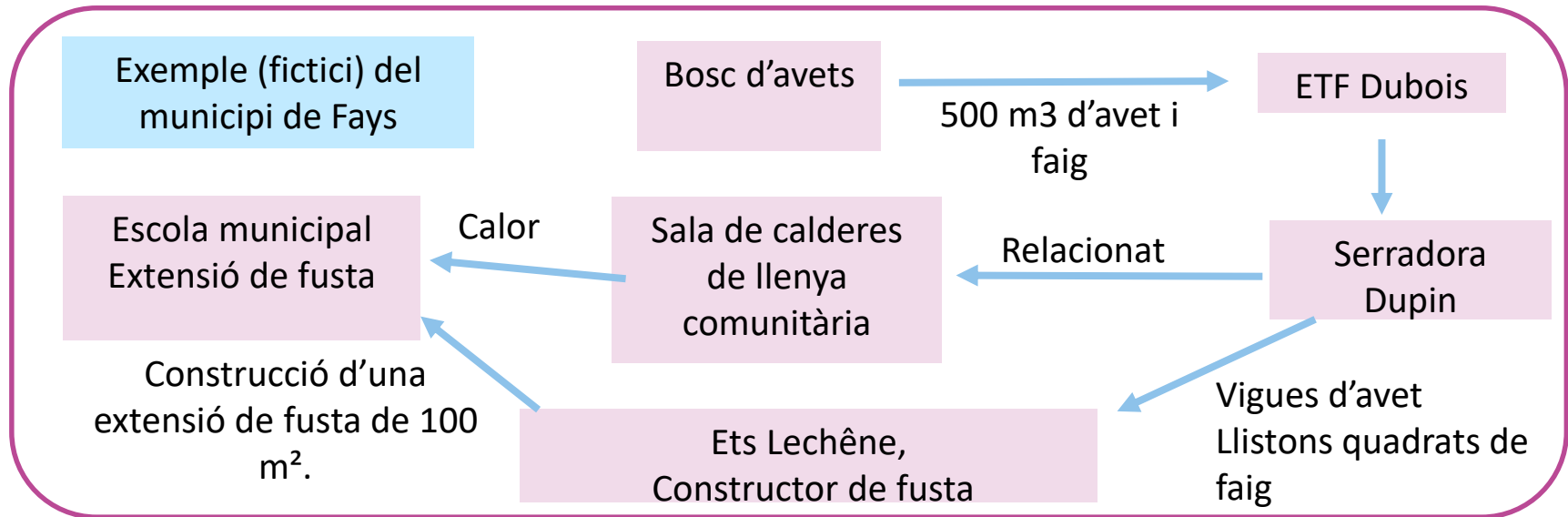

Els aspectes relacionats amb les noves tecnologies de la informació i la comunicació, no es desenvoluparan, ni tampoc altres conceptes como l'economia de la funcionalitat, ...

Circuits curts

Circuits curts => reduir la distància que recorren els productes entre el bosc i el client

- Reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle, els costos energètics, la contaminació, ...
- Seguir el principi de consumir **"fusta local"**, cada cop més és present entre els clients (autoritats locals, oficines de HLM, etc.).
- L' **autoconsum** (llenya o fusta) és una forma de circuit curt.

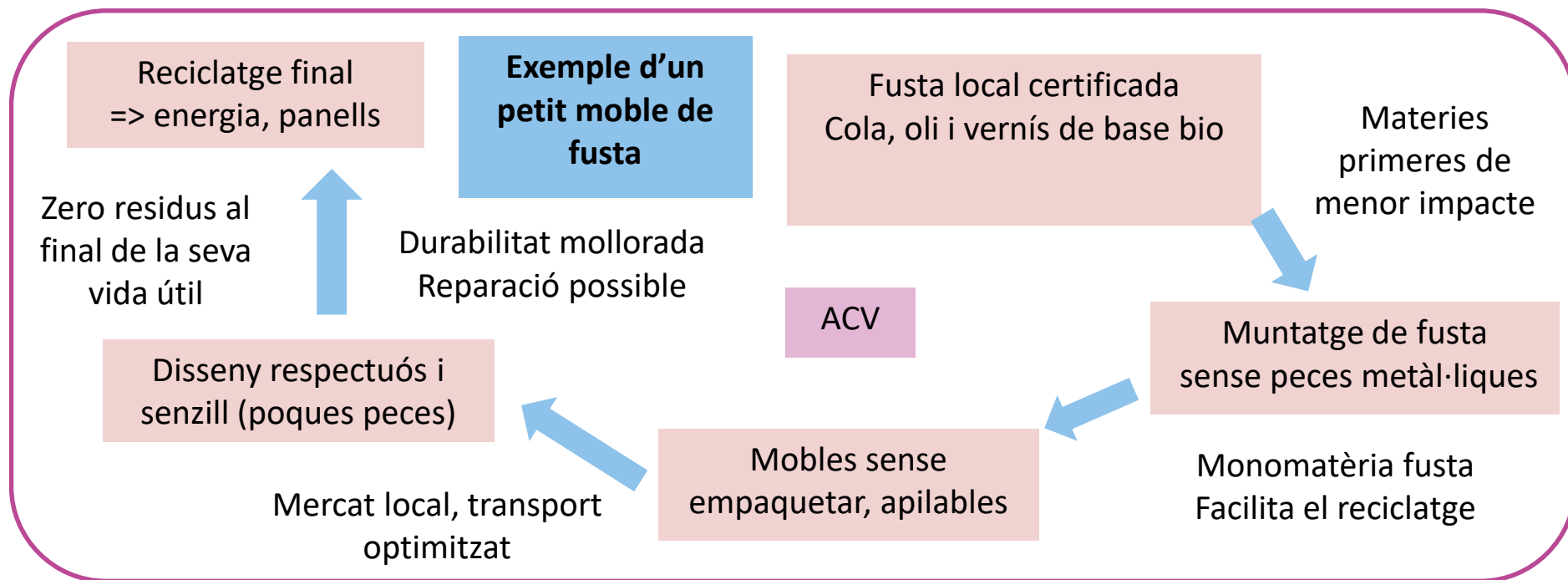
Totes les empreses es troben a un radi de 15 Km.

Anàlisi del cicle de vida

Avaluació del cicle de vida = avaluació mediambiental de múltiples criteris i etapes d'un producte (fusta) al llarg de tot el seu cicle de vida, des de la tala fins al final de la seva vida útil (abocador, reciclatge, sala de calderes, etc.).

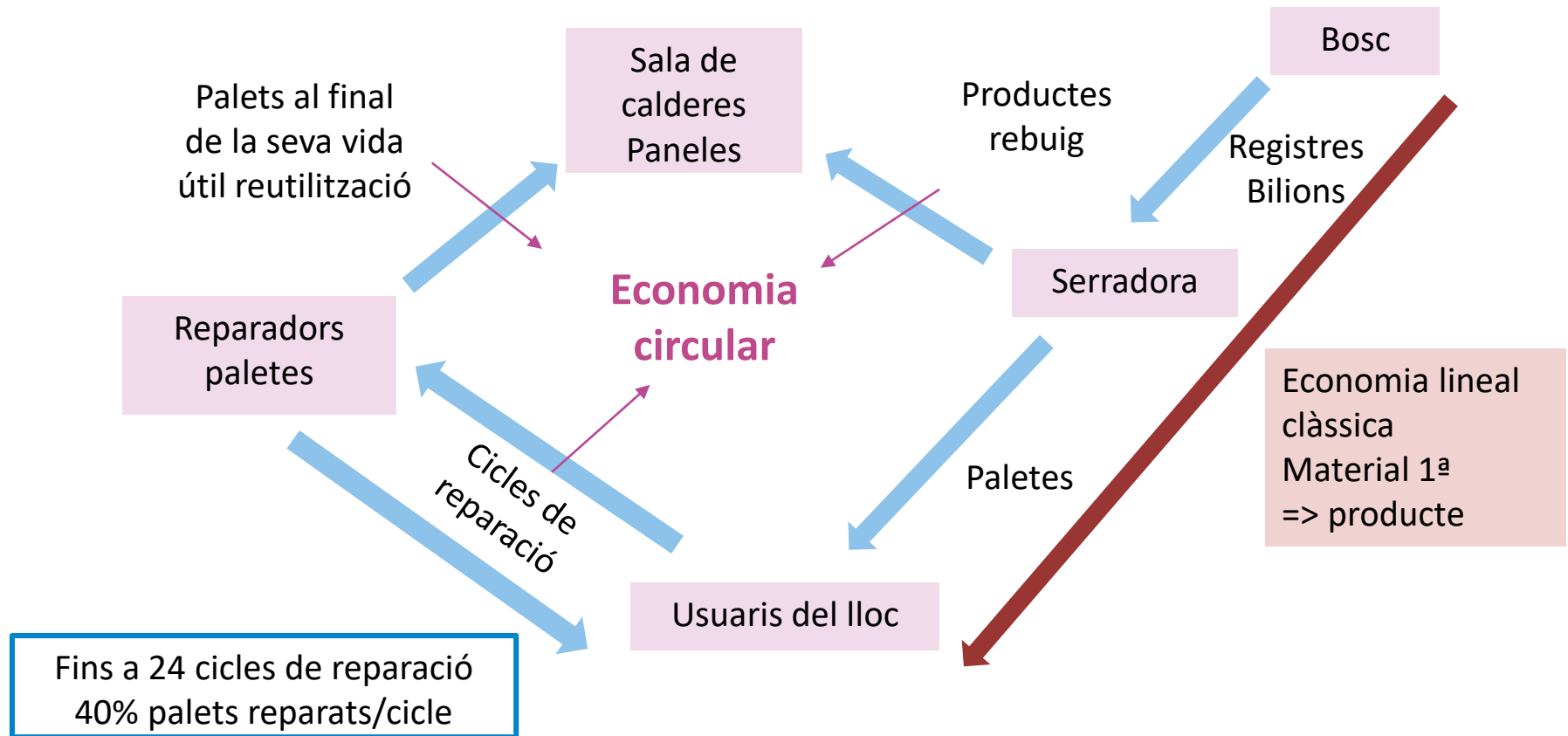
Permet:

- analitzar i reduir els impactes ambientals (contaminació, energia, aigua, etc.) a cada etapa de la producció;
- Escollir un producte més fàcilment reciclable i de menor impacte.

Economia circular

Economia circular = sistema econòmic en el que els residus d'una empresa són la matèria primera d'una altra: **reparació + reciclatge al final de la seva vida útil**
=> Sistema que no genera residus i estalvia recursos

Eco-disseny

Eco-disseny = és la concepció d'un producte que fa "el menor ús possible de recursos no renovables, prioritant l'ús de **recursos renovables**, explotats respectant la seva taxa de renovació i associats a la recuperació de residus, fet que afavoreix **la reutilització, la reparació i el reciclatge**".

Exemple per a la fabricació de mobles de jardí:

- Fusta local, certificada PEFC
- Espècies de naturalesa duradora => no tractades
- Dimensions calculades d'acord amb els talls habituals de la fusta serrada local
- => Sense o amb molt poques fractures
- Pocs peces, muntatge simplificat, sense cola ni vernís
- => Estalvi d'energia durant la fabricació
- => Reparable i fàcilment reciclable

Ecologia industrial i territorial

Ecologia industrial i territorial = disseny de **sistemes** industrials com els ecosistemes naturals que **optimitzen** i **tanquen fluxos** (economia circular, ús de residus industrials in situ, etc.) en la mesura del possible per minimitzar els impactes negatius sobre el **territori**.

Exemple fictici (però basat en casos reals com el de Green Valley Epinal-Golbey): Al voltant d'una fabrica de paper s'hi ha establert altres indústries (serradores, fabricant de pasta de cel·lulosa i panells de construcció, química verda, etc.).

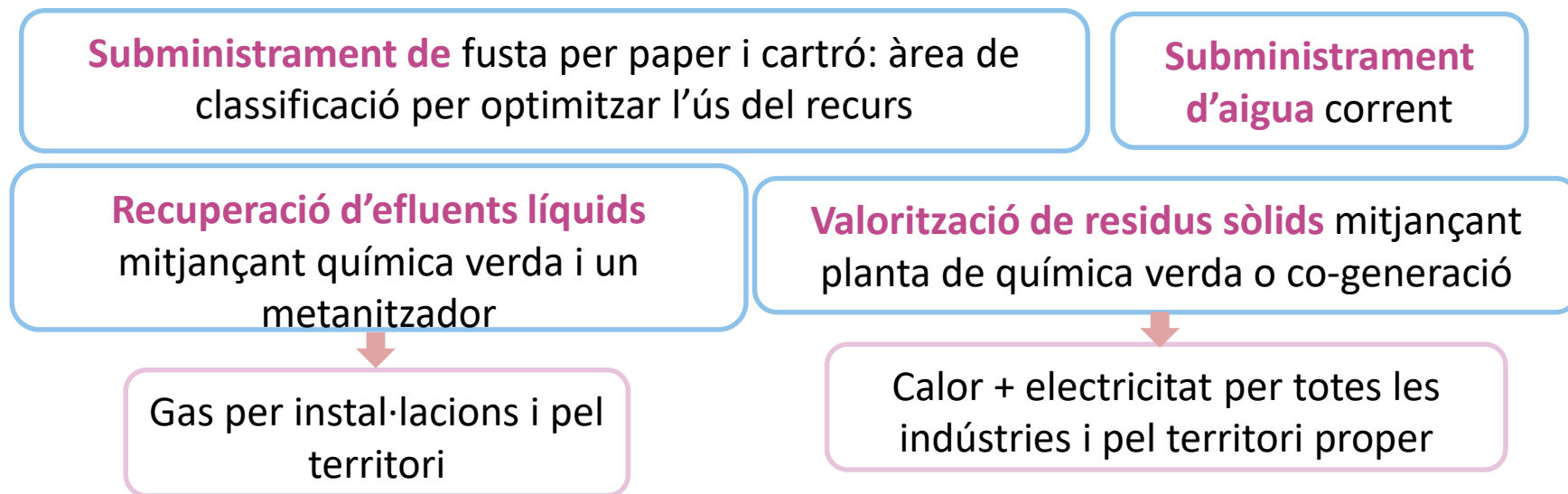
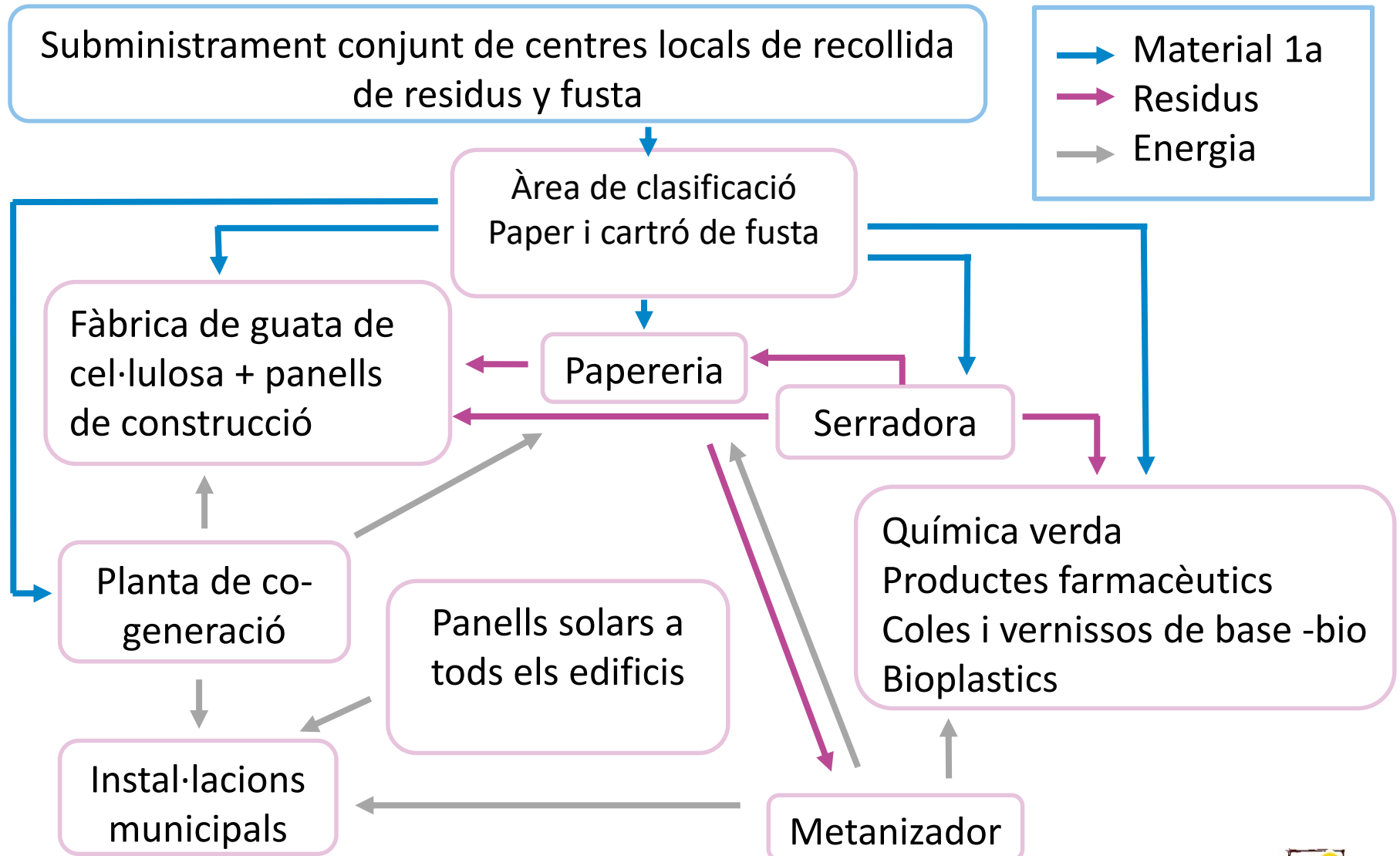
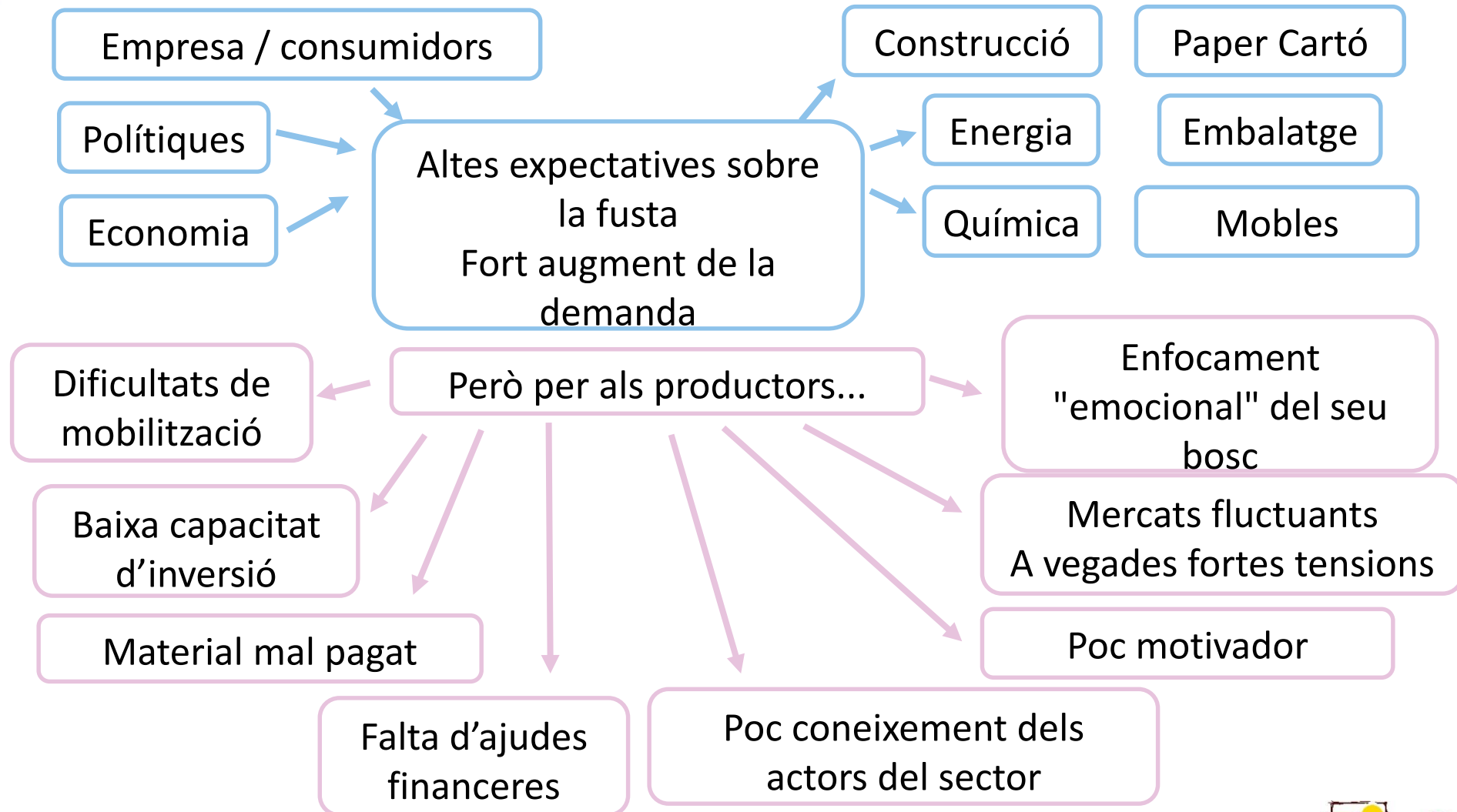

Diagrama de fluxe d'un sistema d'ecologia industrial i territorial

Etapa 2 : Alguns desafiaments actuals del sector forestal - fustaner

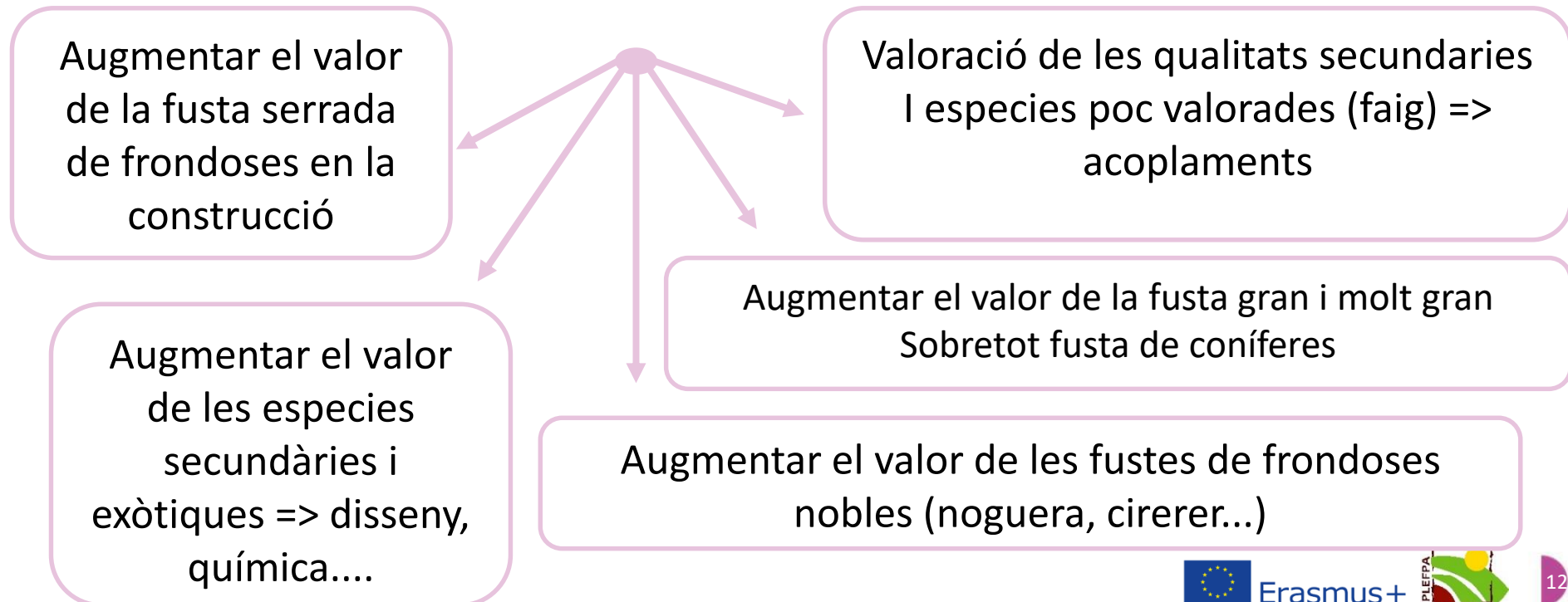
Alguns desafiaments actuals

Valorització de totes les espècies forestals

- Nombre d'espècies **d'arbres**: França 144 / Bèlgica 50 / Espanya 150
- **Rodals** majoritàriament **mixtos** (monoespecífics: 18 a 30% de la superfície segons els països.
- Al voltant d'una **desena d'espècies forestals** tenen importants cadenes de processament...
- A França, la fusta dura representa el 71% de la superfície, el 64% del volum de peu i poc més del **20% de la fusta serrada**.

Alguns desafiaments
actuals

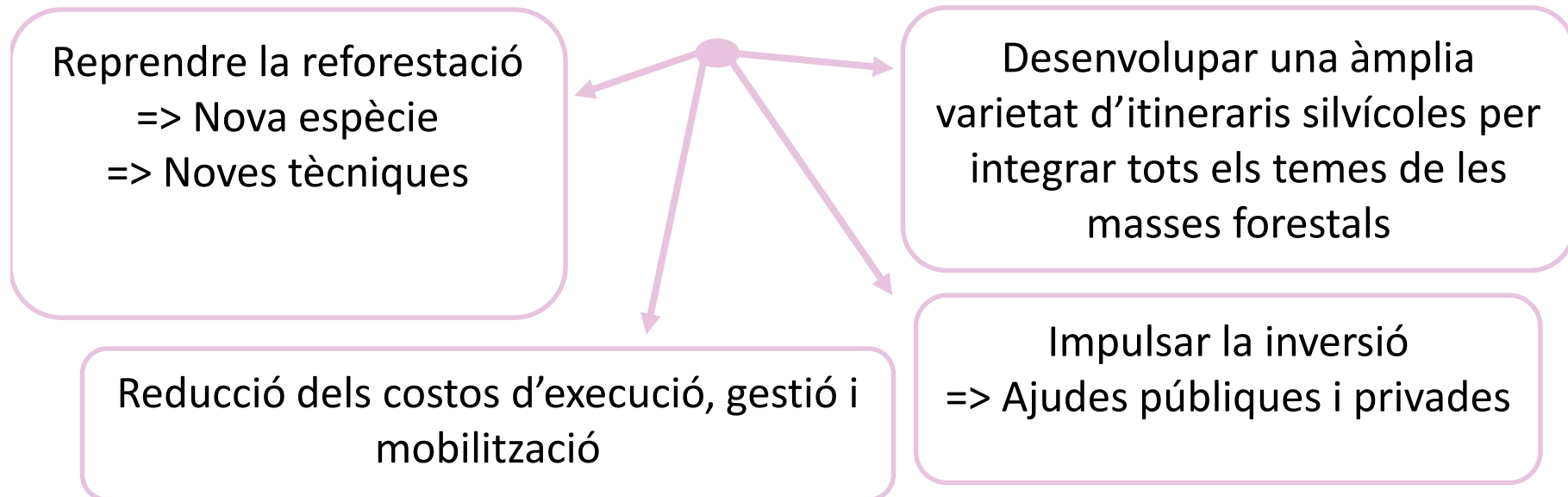

Reinvertir al bosc

- **Regressió i crisis sanitàries** en algunes espècies degut al canvi climàtic
- **Forta demanda** d'algunes espècies (resinoses sobretot)
- **Disminució significativa de les àrees reforestades** en els últims 30 anys
- **Principals problemes d'accés a alguns macissos**

Bosc d'espècies exòtiques : Bèlgica 44 % França 7,5% Espanya 6,6%

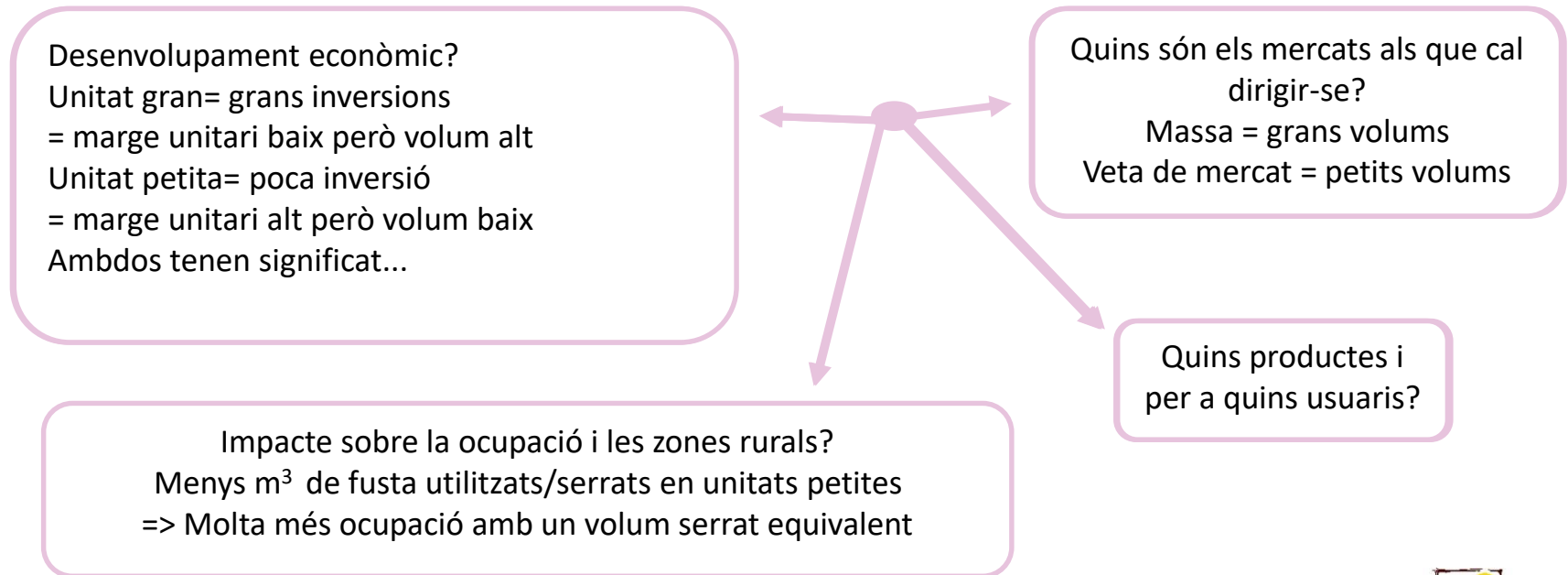
Actuals
alguns desajustaments

Reestructuració del sector

- **Concentració/integració** (menys empreses però més grans) versus dispersió (més empreses però més petites)
- A França: 15.000 serradores el 1960 per a 8 milions de m³ de fusta serrada
- El 2012: 1.550 pel mateix volum
- Previsió pel 2020: 1.000 per 11 milions de m³ de fusta serrada

Alguns desafiaments
actuals

Augmentar el valor afegit i la seva distribució

- **Mercat de masses** (o cost) : alt volum, alta competència global => Baix valor afegit
- **Veta de mercat**: baix volum, poca competència (producte específic reconegut) => Alt valor afegit

Estratègia del productor
Un o els dos tipus de mercat

Estratègia industrial
Clarament a les masses

Innovacions : Començar
Financiació participativa? Un inici...

Orientacions polítiques
Sembla que tot oscil·la...

Estratègies d'investigació
infrافیnanciada, però
Es mou cap a vetes de mercat
(química, materials, ...)

*Alguns desafiaments
actuals*

Conclusions

Un millor coneixement del sector forestal-fustaner és un **actiu important** pels productors forestals, ja que els **permet adaptar-se als mercats al mateix temps que augmenta la seva diversitat.**

El sector forestal-fustaner es troba alhora en una **cruïlla:**

Donat que la fusta és un **material ecològic renovable**, aquest sector encaixa perfectament amb la nova economia i hauria d'aprofitar el gran potencial de desenvolupament;

De totes maneres, els nombrosos desafiaments que es planteja han d'integrar la **diversitat** dels boscos i dels propietaris de les terres, **conciliant la producció en massa i les vetes de mercat.**

Redacció: Jean-Michel ESCURAT

Crèdit il·lustració:

Diapos 1, 3 : © Jean-Michel Escurat

Diapo 8 : © xphere.com

Maquetació: Eduter-CNPR

Edició: maig 2019

Per a més informació podeu contactar amb les entitats sòcies del projecte “eforOwn”

Si ets propietari forestal

A Bèlgica

A Espanya

A França

Si ets estudiant o formador

A Bèlgica

A Espanya

A França

